

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobce: T. K.
bytem X

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě na přezkum rozhodnutí ze dne 10. 10. 2023, č. j. X, ve věci invalidního důchodu

takto:

I. Rozhodnutí žalované ze dne 10. 10. 2023, č. j. X, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 180 Kč, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Spor byl o to, jestli byl žalobce invalidní, v jakém stupni a od kdy.
2. Včas podanou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí, citovaného v záhlaví, kterým žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila své rozhodnutí ze dne 5. 5. 2023, č. j. X. Žalovaná tímto rozhodnutím žalobci **přiznala** invalidní důchod pro invaliditu **třetího** stupně, protože podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Přerov (dále jen „OSSZ“) poklesla pracovní schopnost žalobce o 70 %.
3. Protože žalobce v námitkách nesouhlasil s určením data vzniku invalidity, žalovaná nechala vypracovat nový posudek o invaliditě. Podle něho žalobce **nebyl vůbec invalidní**, a proto mu žalovaná napadeným rozhodnutím žádost o invalidní důchod zamítla a od 10. 11. 2023 invalidní důchod odňala.

4. **Žalobce v žalobě** namítl nezákonnost napadeného rozhodnutí. Obtíže, jimiž žalobce trpí, neodpovídají závěrům vyjádřeným v posouzení jeho zdravotního stavu žalovanou. Postižení žalobce není lehké. Není pravda, že předložené lékařské zprávy byly bez objektivního nálezu, že by žalobce byl dlouhodobě nesuicidální, koherentní, bez výraznější úzkosti a deprese, byl pasivní k léčbě a nepodstupoval psychoterapii.
5. V posudku o invaliditě z 2. 8. 2023 je dále uvedeno, že žalobce pracoval v call centru do 30. 6. 2023, avšak žalobce tam pracoval pouze do 30. 6. 2022, tedy pár týdnů. Žalobce se pokoušel pokračovat ve svém vysokoškolském studiu, ale neúspěšně a opět ho přerušil. Dále se pokoušel o zařazení do pracovního života, většinou brigádně, ale vždy musel z důvodu úzkostí po pár týdnech práci ukončit. To je uvedeno ve zprávě MUDr. P. z 23. 1. 2023 – žalobce v zátěži (studium, práce) opakovaně selhává, když dojde k překročení adaptační kapacity a frustrační tolerance a v důsledku toho k dekompenzaci stavu. Žalobce doplnil, že nevyplňoval profesní dotazník, který je součástí spisu, není zde jeho podpis. Posudek z 2. 8. 2023 opakovaně přebírá překlady z lékařských zpráv. Není pravdou, že žalobce byl v psychiatrické péči od srpna 2022. Ve skutečnosti byl v péči již od srpna 2020, což vyplývá z ostatních lékařských zpráv i ze zprávy MUDr. P., který potvrdil, že převzal žalobce jako pacienta po propuštění po hospitalizaci 19. 6. až 20. 7. 2020.
6. Dále není pravdou, že by druhá šestitýdenní hospitalizace žalobce na přelomu roku 2021 a 2022 proběhla po suicidálním pokusu. Tato hospitalizace byla předem plánovaná za účelem zvýšení účinku léčby, která do té doby probíhala ambulantně. Tyto informace vyplývají z výstupní zprávy Psychiatrické nemocnice v Kroměříži z 28. 1. 2022.
7. Není pravda, že žalobce byl pasivní k léčbě a nevyužíval psychoterapii. Toto tvrzení v posudku o invaliditě je v rozporu s lékařskými zprávami. MUDr. P. ve zprávě z 23. 1. 2023 jednoznačně potvrzuje intenzivní práci se žalobcem jako pacientem (psychoterapie jedenkrát za 7-14 dní), zmiňuje užívání medikace a psychoterapeutický pobyt v Psychiatrické nemocnici v Kroměříži.
8. Posudek o invaliditě z 2. 8. 2023 budí dojem, že je psaný zaujatě a tendenčně. Posuzující lékař uvedl: „*Naprosto nesouhlasím s „řešením“ problematiky invalidizací z psychiatrické indikace!*“. Posuzující lékař navozuje dojem, že žalobce úzkostmi a depresemi netrpí, ačkoliv je toto opakovaně popsáno v předložených lékařských zprávách, a že se neléčí a místo psychoterapie se snaží svůj stav „řešit“ žádostí o invalidní důchod. Tato tvrzení posudkového lékaře jsou v přímém rozporu s předloženou zdravotnickou dokumentací.
9. Podle kapitoly V (poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), je třeba u těchto poruch při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti zhodnotit typ, rozsah a tíže psychických příznaků, trvání poruchy stejně jako somatických příznaků, které však nejsou provázeny organickým korelátem. Psychologické vyšetření se využívá k objasnění příčin, motivace obtíží a eventuálního sekundárního zisku. Žalobce namítl, že nebyl psychologicky vyšetřen, a proto posudkový lékař mohl vycházet pouze z předložené dokumentace a jeho závěry, které se od předložené dokumentace odlišují, jsou zcela nepodložené.
10. Posudek o invaliditě z 2. 8. 2023 se nedostatečně zabýval zdravotním stavem žalobce a předloženými lékařskými zprávami, neboť zahrnuje informace, které si protirečí a jsou

v přímém rozporu s informacemi ve zdravotnické dokumentaci. Z lékařských zpráv jsou převzaty překlepy a protiřečící informace nejsou vysvětleny. Závěrem jsou pominuty podstatné skutečnosti, na které žalobce upozornil v žalobě.

11. Posudek z 2. 8. 2023 pominul, že se žalobce s úzkostnou poruchou léčí od června 2020, kdy byl poprvé hospitalizován. Dále pominul, že je žalobce v léčbě aktivní a pravidelně jednou za 1-2 týdny dochází na psychoterapie, užívá medikaci (která se opakovaně upravovala za účelem nalezení optimálního účinku) a pro zvýšení účinku léčby podstoupil další hospitalizaci v délce šesti týdnů.
12. Posudek dále pominul, že žalobce se opakovaně snaží zapojit do studia i do pracovního procesu, bohužel však v tomto opakovaně selhává v důsledku svých zdravotních omezení. Posudkový lékař zdůrazňuje, že žalobce vlastní řidičský průkaz skupiny B. Žalobce však řidičské oprávnění získal až po jednom a půl roce, když se mu povedlo složit zkoušky až po pěti pokusech a musel absolvovat minimálně dvojnásobný počet kondičních jízd ve srovnání s běžným studentem autoškoly. Důvodem opakovaného selhání u zkoušek byl právě stres a úzkost pramenící z onemocnění žalobce. Žalobce tedy získal řidičské oprávnění s vynaložením nadměrného úsilí.
13. Obdobně je žalobce schopen se zapojit do pracovního procesu, ovšem jen s vynaložením maximálního úsilí a je schopen se zapojit pouze do jednoduché práce operátora výroby. Zátěž, kterou mu toto úsilí způsobuje, není schopen tolerovat dlouhodobě. To vyplývá z lékařských zpráv ošetřujícího psychiatra MUDr. P. z 12. 12. 2023 a dalších. Z těchto zpráv vyplývá, že úzkostná porucha žalobce je „závažně probíhající“. Lékař popisuje, že porucha významně omezuje žalobci všechny kvality života a vzhledem k průběhu zásahu do funkční kapacity je třeba ji hodnotit jako středně těžkou až těžkou, narušující značně úroveň sociálního fungování a omezující obecně výrazně funkční kapacitu žalobce. Z psychiatrického hlediska je jednoznačným důkazem výrazně narušené funkcionality aktuální dekompenzace obrazem opětovné exacerbace halucinatorní percepce a výrazné emocionální nestability v přímé souvislosti s nárůstem pracovní zátěže.
14. Proto má žalobce za to, že jeho postižení odpovídá postižení uvedenému v kapitole V položce 5c přílohy vyhlášky o posuzování invalidity. Napadené rozhodnutí nesplňuje nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu – dále jen „NSS“ – č. j. 6 Ads 99/2011-43). Posudek není úplný a přesvědčivý a nevypořádal se s rozhodnými skutečnostmi, nepřihlédl k potížím udávaným žalobcem a posudkové závěry nejsou jednoznačné a konkrétně zdůvodněné. Žalobce navrhl k důkazu svůj výsledek, lékařské zprávy, které v žalobě vyjmenoval a znalecký posudek, který má vyžádat soud.
15. **Žalovaná ve vyjádření k žalobě** odkázala na napadené rozhodnutí, relevantní právní úpravu a správní řízení a navrhla jako důkaz posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“ nebo „posudková komise“) ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“).
16. **Soud přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 10. 10. 2023.

17. **Žalovaná v napadeném rozhodnutí** jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce označila v souladu s posudkem o invaliditě z 2. 8. 2023 postižení podle kapitoly V položky 5b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudkový lékař vysvětlil, že žalobce je kompletně orientovaný, nealterovaný a schopen psychoterapeutické interakce. K datu posouzení byla patrná pasivita k léčbě ze strany žalobce. Žalobce nevyužívá psychoterapeutickou podporu. Žalobce je držitelem řidičského oprávnění skupiny B. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je nespecifická úzkostná porucha u nezralé osobnosti s nízkým sebehodnocením, v minulosti dvakrát psychiatrická hospitalizace pro suicidální proklamace, objektivně kompletně orientovaný, nepychotický, nesuicidální, bez poruch myšlení, koherentní, psychomotorické tempo v normě, není výraznější úzkost ani deprese. Posudkový lékař žalované dospěl k závěru, že závěr hodnocení invalidity OSSZ z 3. 2. 2023 je „nevalidní, neakceptovatelný a s ohledem na objektivně doložené nálezy neodůvodněně nadhodnocený“.
18. V souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. soud vyžádal k důkazu posudek Posudkové komise MPSV v Ostravě.
19. **Posudková komise MPSV v Ostravě v posudku z 10. 5. 2024** dospěla k závěru, že žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí nebyl invalidní. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pracovní schopnost žalobce byla úzkostná porucha osobnosti abnormálně strukturované. Jde o duševní poruchu lehkou. Důvod k navýšení horní hranice 20 % ze stanoveného procentního rozmezí zjištěn nebyl, protože žalobce jiným významným onemocněním netrpí. Po tělesné stránce je zdravý. Není prokázáno organické postižení mozku. Celková úroveň intelektových schopností se nachází v pásmu vyššího průměru až nadprůměru. Z kontextu psychologického vyšetření vyplývá snížená frustrační tolerance, která může narušovat pozornost a přispívat ke snížení spolehlivosti výkonu. Zjištěnou poruchu nelze považovat za závažně probíhající, stav se podstatně nemění, občas kolísá. Je uvedeno selhávání v zátěži (studium vysoké školy, práce v call centru, dělník u pásu).
20. Žalobce pro psychické potíže podstoupil dvě hospitalizace v Psychiatrické nemocnici v Kroměříži v roce 2020 a na přelomu let 2021 a 2022. První hospitalizace byla diagnostická, protože žalobce uváděl sebevražedné myšlenky a druhá za účelem psychoterapie. Dále je žalobce léčen ambulantně a podstupuje psychoterapii. Žalobce pro zdravotní postižení není schopen práce psychicky nadměrně náročné, v nočních směnách, s vysokými požadavky na pracovní výkon, v rizikových provozech (ve výškách, nad hloubkami, u točících strojů). Je schopen pracovat v nezkráceném pracovním úvazku. Vzhledem k tomu, že žalobce nemá žádnou odbornou kvalifikaci ani praxi a je absolventem gymnázia s maturitou, je schopen rekvalifikace zaškolením, případně zaučením. Nelze posudkově zohlednit, že žalobce dvakrát nepokračoval ve studiu vysoké školy ve stejném oboru, i když byl ke studiu přijat.
21. Nejedná se o středně těžké funkční postižení podle kapitoly V položky 5c přílohy vyhlášky posuzování invalidity. Úroveň sociálního fungování není značně snížena a není značně omezen ani výkon některých denních aktivit. Žalobce je schopen vykonávat běžné denní životní aktivity v plném rozsahu. Žalobce sociálně funguje zcela přiměřeně. Nejedná se ani o těžké funkční postižení (položka 5d citovaného ustanovení vyhlášky). Nejedná se o obsedantně kompulzivní poruchu s neschopností kontaktů mimo přirozené prostředí vedoucí k poskytování ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu a není

doloženo těžké narušení společenských a pracovních funkcí a výkonu většiny denních aktivit.

22. Životními aktivitami jsou komunikace, navazování kontaktů, provádění sebeobsluhy a běžných činností, vycházení z domu, nakupování, vyřizování svých záležitostí atd. Žalobce je schopen vykonávat práci s přihlédnutím ke kvalifikaci a praxi. Žije s přítelkyní v rodinném domku, udržuje dům a zahradu a je v kontaktu s kamarády. Žalobce hraje videohry a má psa. Žalobce vyrábí na 3D tiskárně hračky a jiné předměty.
23. Žalobce byl při jednání posudkové komise plně orientován, v dobrém kontaktu, komunikativní, sdělení byla promyšlená a podrobná. Psychomotorické tempo bylo přiměřené. Žalobce sdělil, že vidával černé postavy. Ošetřující psychiatr tento vjem hodnotil jako pseudohalucinace. Dle dokumentace tento stav žalobci nebránil v řízení motorového vozidla. Ukončení vysokoškolského vzdělání v letech 2021 a 2022 hned zpočátku studia lze vztáhnout i k tomu, zda byl zvolen vhodný obor (informatika), když maturitní zkouška neprokázala dobrý výsledek z matematiky a informatiky.
24. Posudková komise v Ostravě dospěla po vyhodnocení zdravotnické dokumentace a po vlastním zjištění k závěru, že se u žalobce nejedná o těžké postižení ani o psychotický stav, ale o neurotické stavy na bázi hraniční osobnosti, nezralosti a patrně reaktivní nezačleněnosti. Stav by se mohl zlepšit vývojem pod psychiatrickým vedením.
25. Posudková komise v Ostravě dospěla k závěru, že posouzení lékařem OSSZ o uznání invalidity třetího stupně od 23. 1. 2023 bylo posudkovým omylem. Lékař OSSZ významně nadhodnotil zdravotní postižení žalobce a jeho průběh, nezohlednil pozitivní výstupy z obou hospitalizací na psychiatrii, kdy nebylo zjištěno závažné duševní postižení, jak je uvedeno ve výpisu ze zdravotnické dokumentace.
26. Žalobce **při jednání soudu** vznesl proti posudku PK MPSV v Ostravě velmi četné a podrobné námitky. Posudek obsahuje faktické chyby. Posudek je v rozporu s lékařskými zprávami. Závažnější diagnózou žalobce je porucha osobnosti, nikoliv úzkostná porucha. Postižení žalobce odpovídá kapitole V položce 7b přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, což je středně těžké postižení. Obor informatika je velice těžký, a proto ho žalobce nezvládl. Nejde o to, že by neměl vlohy, ale tento obor je velice stresující, a hlavně v prvním ročníku je řada různých termínů. Pokud je student nedodrží, může být ze studia vyloučen po dvou týdnech. Žalobce nesouhlasil s tvrzením posudkové komise, že studium pro něho nebylo vhodné, protože výsledky za celé vyšší gymnázium od prvního do čtvrtého ročníku prokazovaly výsledky velice dobré. Průměr z informatiky a informatických seminářů byl 1,2 a z matematiky, matematických seminářů a seminářů matematika a logika měl žalobce průměr 1,875. Učitelka informatiky doporučila žalobci pro něj vhodný obor, avšak studium informatiky mu nedovolil zdravotní stav. Žalobce měl při maturitě z matematiky trojku, což není výsledek, který by od sebe očekával a z informatiky čtverku, což bylo hlavně kvůli covidu, protože nemohli chodit do školy a vytáhl si praktickou otázku. U maturity selhal, ale příprava byla relativně krátká, s přípravou a maturitní otázkou je to půl hodiny a žalobce položily úzkost a stres. Žalobce dosáhl výsledku při maturitě 72 %, což nebyl výsledek, který od sebe očekával, ale byly to testy jedny z nejtěžších v poslední době, takže ministerstvo školství muselo snížit hranici úspěšnosti o 3 body ze 17 na 14 bodů, jinak by propadl každý čtvrtý maturant.

27. Žalobce dále nesouhlasil, že pro něj měly hospitalizace pozitivní a dlouhodobý efekt. Efekt byl pouze krátkodobý. Při hospitalizaci má člověk každý den terapii. Tam, kde byl žalobce, bylo i deset terapeutických sezení týdně.
28. Na studium informatiky na Mendelově univerzitě byl žalobce přijat s vynikajícím výsledkem ze SCIO testů (96 %), ale kvůli nemoci musel skončit, proběhla znovu akutní dekompenzace. To se opakovalo i při práci ve společnosti Fischer na pozici team leader (kombinace koordinátora výroby a odpovědnosti mistra). Takovou práci by běžně měl zvládnout student gymnázia, který úspěšně zakončil studium maturitou. Pro žalobce byla práce však příliš stresová, a proto musel odejít a s následnou kompenzací se žalobce vyrovnával 3-4 měsíce. Žalobce nechtěl využít invalidního důchodu tak, že by nemusel nic dělat, ale jako „pomocnou hůl“, díky které bude moci začít znovu pracovat na částečný úvazek a postupně ho zvyšovat. Proto pracoval v A. dva měsíce do doby, kdy mu přestali dávat směny. Žalobce nebyl schopen dělat víc jak dvě směny týdně. Zkoušel tři, ale bylo toho na něho prostě moc. Pak dělal brigádně v P. na dvě směny týdně práci, kterou zvládne každý, ale když mu byl odňat invalidní důchod, musel přejít na plný úvazek. Vyšli mu vstříc, nemusel dělat noční směny a mohl si je organizovat podle terapií. Těch má za sebou už okolo 120. Jak ale přešel na plný úvazek, brzy toho na něj bylo moc, viděl vysoké černé postavy a musel si dát pozor na to, co se kolem něho děje. Ten stav nebyl dobrý. Odjel autem, aby se dostal domů, jel opatrně, bylo to velmi stresující, ale pak se zbytek dne dával „do kupy“ a ty postavy viděl ještě dva dny po tom. Bylo to velice děsivé, šly po něm, byl extrémně paranoidní. Pak už byly jenom kolem něj a nebylo nic špatného. Nechtěl na další neschopenku a hospitalizaci. Tak šel do práce, padla na něj deprese. Pak si myslel, že je na tom lépe, ale zase na konci směny viděl černé postavy a pak mu psychiatr vystavil neschopenku. Žalobce je od 2. 7. 2024 na neschopence, ale jeho zdravotní stav se příliš nelepší. Žalobce viděl černé postavy už v roce 2021, když šel běhat. Bylo šero, byl unavený, viděl jich kolem spoustu, vyděsily ho. Od té doby nemůže chodit běhat. Vždy se mu to vybaví. Žalobce nevypadá, že by byl nemocný, ale s úzkostmi se potýká od pěti let. V osmi letech chtěl spáchat sebevraždu a v devíti či deseti letech se začal poškozovat, vytrhl si vlasy. Suicidální představy měl do osmnáctého roku, kdy se zhroutil. Dal si nůž ke krku, chtěl se podřezat. Věděl však, že má jít na Linku bezpečí. Říkali jim to ve škole a na seminářích. Když tam zavolał, nevzali mu to, volal podruhé, zase mu to nevzali. Začal se nad tím paradoxem smát a už se nechtěl zabít, což byl úspěch. Žalobce úzkosti skrývá.
29. K dotazu soudu žalobce upřesnil, že první zprávy, které naznačovaly, že by mohl trpět psychickou poruchou, jsou od dětské lékařky, kam šel kvůli bolestem hlavy. Protože nebyl nález na mozku, doporučili mu psychologa. Bylo to těsně po jeho osmnáctých narozeninách. Psycholog ho poslal na psychiatrii a hospitalizace začala 19. 6. 2020. Měla stabilizační efekt, ale žalobce měl po návratu domů obrovský propad. Je to uvedeno ve zprávě od psychiatra. Od té doby se léčí, pravidelně dochází na terapie a jeho docházka je ukázková. Žalobce bere všechny léky a všechno, co je mu řečeno, si bere „k srdci“, protože takto nechce žít. To není život. Žalobce se chce zlepšit. Psychoterapeutická hospitalizace byla krátkodobě úspěšná, ale v reálném světě to není udržitelné. Žalobce nebyl přijat do RegioJet kvůli zdravotnímu stavu, proto se s psychiatrem rozhodli k podání žádosti o invalidní důchod. Žalobce tím byl překvapen, že má třetí stupeň. Přátelé, kteří na tom byli podobně, důchod nedostali nebo dostali první stupeň, i když byli v pracovní neschopnosti půl roku a déle. Žalobce podal námítky jenom proto, že nesouhlasil s datem vzniku invalidity. Bylo to z pragmatického hlediska kvůli valorizaci, pomohlo by mu to, aby mohl fungovat. Od odnětí důchodu je jeho

zdravotní stav špatný. Psychopatické projevy se blíží jiným závažným duševním chorobám jako bipolární porucha. Proto je žalobce léčen vysokými dávkami stabilizátorů nálad a antipsychotiky. Tyto léky fungují, ale mají velké negativní účinky. Žalobce hodně přibral, musí dlouho spát, někdy je unavený a celkově to jeho stavu nepomáhá, ale bez nich by to byla katastrofa. Žalobce se chtěl dát do pohody, ať se může vrátit na vysokou školu. Žalobce upozornil, že v posudku není uvedena diagnóza F61. Jeho emoční odpovědi nejsou standardní, a proto mu byla diagnostikována porucha osobnosti, která v posudku posudkové komise chybí. Žalobci tato porucha byla diagnostikována až po čtyřech letech vyšetřování, protože nejdříve se musí vyloučit všechno ostatní. Žalobce žádal o přítomnost u jednání jiné posudkové komise, která by zpracovala srovnávací posudek.

30. Soud vzhledem k námitkám žalobce vyžádal **srovnávací posudek posudkové komise v Brně**. Ta ho podala dne 14. 8. 2024 a dospěla k závěru, že žalobce byl invalidní pro invaliditu prvního stupně od 23. 1. 2023.
31. Jednání posudkové komise proběhlo v přítomnosti žalobce. Přítomní lékaři žalobce přešetřili a své objektivní psychiatrické vyšetření v posudku popsali. Posudková komise si vyžádala kompletní zdravotnickou dokumentaci praktické lékařky a Psychosociálního centra v Přerově.
32. Posudková komise v posudkovém zhodnocení podrobně popsala vývoj zdravotního stavu žalobce. Posudková komise dospěla k závěru, že u žalobce byl prokázán dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a to úzkostné neurotické poruchy, vyvolané stresem v terénu vulnerabilní akcentované osobnosti. Funkční porucha kolísala od úrovně horní hranice lehkého postižení do ledna 2023 přes nasazené maximum farmakologické odpovědi až ke střední tíži, kdy je zřetelný odklon od normy trvající po kratší období.
33. Není přítomno těžké postižení s neschopností kontaktů mimo přirozené prostředí v sociálním kontaktu. Nejde o stav, který je kompenzovatelný pouze za hospitalizační péče nebo o trvalé selhání vedoucí k závislosti na léčbě ústavní. Žalobce nemá těžce narušené společenské ani pracovní funkce. Žalobce je dle pracovní historie schopen pracovních aktivit dle svého výběru na zkrácený úvazek, se snížením intenzity nároků tak, aby nedošlo k reaktivaci úzkostných vzorců, způsobující poruchu pozornosti, sebepoškozování, vyhýbavost a sociální izolaci.
34. Posudková komise v Brně souhlasila s posudkovou komisí v Ostravě v tom, že hodnocení poklesu pracovní schopnosti lékařem OSSZ Přerov 70 % byl jednoznačně posudkový omyl. S datem vzniku invalidity posudková komise v Brně souhlasila.
35. Kombinace sedativní (stres a úzkost tlumící) psychiatrické medikace, kterou žalobce dlouhodobě trvale užíval a dle doložené dokumentace i samostatně mimo ambulanci psychiatra dává ve zvýšených dávkách, než jak byly lékařem předepsány, vyžaduje přezkoumání způsobilosti k řízení motorových vozidel.
36. Posudková komise v Brně hodnotila na rozdíl od posudkové komise v Ostravě pokles pracovní schopnosti podle kapitoly V položky 5c přílohy vyhlášky o posuzování invalidity a ze stanoveného rozpětí 25-35 % stanovila hodnotu 35 % s ohledem na kolísavost projevů tíže funkčního postižení popsaného shora a zachovalých schopností k uplatnění kvalifikace a vzdělání ve výkonu povolání. Šlo o invaliditu prvního stupně s datem vzniku 23. 1. 2023.
37. Žalobce je schopen se zapojit částečně do pracovního procesu se sníženými nároky na rozsah a intenzitu, tj. ve zkráceném úvazku nebo s nižší výkonovou pracovní normou. Vzhledem

k vysoké motivaci, nadprůměrnému intelektu, dostatečné kapacitě tělesných a smyslových schopností a adaptaci na dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav je do budoucna předpoklad postupného nalezení zaměstnání či výdělečné činnosti k trvalému pracovnímu výkonu, a proto je posouzení vydáno s omezenou platností na dva roky od data jednání posudkové komise.

38. Žalobce **při jednání soudu** s posudkem posudkové komise nesouhlasil, protože obsahuje faktické chyby a věci, které v něm měly být, tam nejsou. Posudková komise nebrala ohled na poruchu osobnosti, nezmiňuje se o ní a nezjistila, jestli úzkostná porucha nebo porucha osobnosti je hlavní onemocnění. V posudku není uvedeno, jestli má žalobce další nemoc, na základě které by posudková komise zvýšila pokles pracovní schopnosti až o 10 %. Posudková komise zdůrazňuje, že žalobce léčbu nepodstupuje a přerušuje ji na základě svých názorů, což není pravda. To je uvedeno u první hospitalizace, ale žalobce tam byl šest týdnů, jeho stav se zlepšil, a proto šel standardně za panem doktorem, že si myslí, že se zlepšil dostatečně a jestli by mohl ukončit léčbu v nemocnici a přejít do ambulantní péče. Žalobce se s lékařem dohodl, že půjde ještě na jednu dovolenku na víkend domů, pak uvidí a žalobce se následně rozhodne. Dovolená proběhla dobře a pan doktor žádosti žalobce vyhověl a nenapsal ji jako předčasnou.
39. Největší vadou posudku je datum vzniku invalidity. Posudková komise nezdůvodnila určení data vzniku invalidity, i když jí to přikazují vnitřní předpisy a pokyn veřejného ochránce práv, který vydal již před delší dobou. Další nesrovnalost je uvedení zaměstnání ve firmě C. (pracovník call centra) od roku 2022 do roku 2023. To však není pravda a žalobce to dokládal i k žalobě, a to výpovědí. Žalobce vykonával tuto práci pouze dva měsíce, a ne rok a dva měsíce.
40. Posudková komise měla přiznat invaliditu od 19. 6. 2020 (první den hospitalizace) nebo od přerušení studia na Masarykově univerzitě na podzim 2021. Další nesrovnalost je ohledně vyjádření psychologa R. z 11. 3. 2024. Na straně 6 posudku je však uvedena zpráva psychoterapeuta z dubna 2024 o stagnaci psychoterapie, i když žalobce s tímto závěrem nesouhlasil. Správné datum zprávy je z března, a ne z dubna. Psycholog i psychoterapeut žalobci řekli, že neví, proč to v posudku zmiňují, když po čtyřech letech terapie byla jen jedna stagnace. Nešlo o to, že by na to žalobce „kašlal“ nebo že by terapie nefungovala. Prostě se to někdy stane. Je to stejné, jako když nefungují léky a není to hned chyba všech.
41. Pracovní anamnéza není podepsaná, to žalobce namítal už v žalobě a originál listiny nikde nemají. Žalobce v dotazníku vypisoval různé brigády. Všechny trvaly třeba měsíc, ale následně ho vyhodili. Závěrem žalobce žádal o přiznání invalidity od 19. 6. 2020, což je reálné datum, odkdy nastal pokles jeho pracovní schopnosti. Důkazem je zpráva z první hospitalizace, která trvala měsíc a půl a od té doby má žalobce neustále problémy se zvládáním stresu, se školou, maturitu zvládnul pouze těsně. Pak se opakoval víceméně stejný scénář, kdy žalobce selhával. Maturitu udělal jen proto, že paní učitelka věděla, že se snažil a že měl smůlu a trému. Následně šlo o odchod z Masarykovy univerzity s další hospitalizací, protože studium nezvládal. Další byl odchod z Mendelovy univerzity. Všechny práce žalobce zvládal třeba dva měsíce.
42. Žalovaná považovala posudek posudkové komise v Brně ze 14. 8. 2024 za dostatečný a zpracovaný na základě dostatečné zdravotnické dokumentace a další dokazování nenavrhovala. Posudek byl objektivní.

43. Vzhledem k námitkám žalobce medicínského charakteru soud vyžádal **doplnění srovnávacího posudku**. Ten posudková komise v Brně podala 25. 9. 2024. Posudková komise setrvala na svém závěru o vzniku invalidity 23. 1. 2023. Posudková komise v doplnění uvedla, že žalobce je sledovaný pro kolísavé změny nálady, které v čase oscilují z nálad, kdy se má dobře, a kdy situačně prožívá úzkost. Jedná se o situační úzkostně prožívání epizod života u vulnerabilní abnormálně strukturované osobnosti s úzkostně vyhýbavými rysy. Úzkostná porucha je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Posudková komise v Brně stanovila z důvodu kolísavosti nálad v čase a částečnou léčebnou odpověď střední tíži postižení, a to v maximálním rozpětí poklesu pracovní schopnosti pro zohlednění schopnosti využít své dosavadní zkušenosti, znalosti a vzdělání, i přes nadprůměrný intelekt.
44. Pokud by posudková komise posuzovala tíži poruchy osobnosti v kapitole V položce 7 vyhlášky o posuzování invalidity, jednalo by se o lehké postižení ve stejné kapitole duševních poruch, neboť nedosahuje ani středně těžkého postižení s maladaptivním chováním. Žalobce se při vyšetření posudkové komise choval zcela adaptovaně, spolupracoval, má přátele, je schopen navázat vztah a v ambulantní zprávách je opakovaně záznam o tom, že jde o osobnost akcentovanou. Pokles pracovní schopnosti byl i s přihlédnutím k obtížnému uplatnění i dosavadní pracovní schopnosti žalobce v rozsahu 5-10 % a nedosáhl by tedy poklesu pracovní schopnosti, potřebného pro uznání vzniku invalidity.
45. Posudková komise čerpala z dostupných informací a hospitalizačních zpráv, ve kterých lékaři výslovně konstatovali situace, že stav se podařilo kompenzovat a hospitalizace byla ukončena na vlastní žádost žalobce. Posudková komise nekonstatovala, že by se jednalo o non-compliance, jak se snaží žalobce mylně hodnotit, nicméně rozumí, že při vulnerabilní osobnosti může nabýt takového dojmu.
46. Posudková komise stanovila datum vzniku invalidity k 23. 1. 2023, kdy dlouhodobě sledovaný duševní stav oscilujících nálad žalobce byl hodnocen jako debaklový s rezistencí k léčbě. Oscilace nálad byly do té doby v lehké tíži a vždy byly vystřídány obdobím, kdy byl stav hodnocen tak, že se stačí kompenzovat nálada žalobce nebo je konstatována ve zdravotním stavu efektivita nastavené léčebné terapie. Diagnostický souhrn vycházel z doložených hospitalizačních a ambulantních zpráv a ze zjištění, která vycházela z vyšetření posudkové komise. V terapii byla s částečně zaznamenaným efektem nasazena léčba v kombinaci stabilizátorů nálad – s opakovaně doloženým efektem na lepší korekci impulsů a ústup kolísání nálad.
47. Žalobce při **jednání soudu 23. 10. 2024** namítl, že doplnění posudku neobsahuje odpověď na jeho námitky, ale nemá energii se tím dále zabývat, chce se posunout dál a věnovat se škole a terapii. Proto posudek přijal.
48. Žalovaná považovala posudek posudkové komise v Brně z 24. 7. 2024 ve znění jeho doplnění z 21. 8. 2024 a 25. 9. 2024 za objektivní, úplný a vnitřně bezrozporný.
49. Po provedeném řízení krajský soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
50. Posudkové komise jsou oprávněny posuzovat pokles pracovní schopnosti a vyslovovat posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je tedy specifickou formou správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového

pojištění. Hlavním obsahem činnosti posudkového orgánu je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí také znalosti z oboru posudkového lékařství. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné znalosti z oboru posudkového lékařství, na nichž především posouzení invalidity závisí.

51. Soud učinil skutková zjištění z výše citovaných důkazů, zejména ze srovnávacího posudku PK MPSV v Brně z 24. 7. 2024 ve znění jeho doplnění z 21. 8. 2024 a 25. 9. 2024, který byl rozhodujícím důkazem pro rozhodnutí soudu.
52. Přezkoumává-li krajský soud správní rozhodnutí žalované o nároku na důchodovou dávku podmíněnou zdravotním stavem, je rozhodnutí soudu především závislé na odborném lékařském posudku. V soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav Ministerstvo práce a sociálních věcí svými posudkovými komisemi (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). V tomto řízení byl vypracován posudek Posudkovou komisí MPSV v Brně 24. 7. 2024 ve znění jeho doplnění z 21. 8. 2024 a 25. 9. 2024. Krajský soud nezpochybnil závěr tohoto posudku pro jeho přesvědčivý, vyčerpávající a jednoznačné odůvodnění a pro své rozhodnutí tento závěr posudku převzal. V závěru jednání soudu proti posudku žalobce ani žalovaná nevznesli žádné námitky.
53. Podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „ZDP“) *pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.*
54. Podle § 39 odst. 2 písm. a) ZDP, *jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně.*
55. Podle § 2 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity *pro stanovení procentní míry poklesu pracovní schopnosti je nutné určit zdravotní postižení, která jsou příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce, a jejich vliv na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*
56. Podle § 2 odst. 3 poslední věta téže vyhlášky *za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.*
57. Jestliže u žalobce bylo prokázáno, že došlo k poklesu jeho pracovní schopnosti o 35 % od 23. 1. 2023, je nutno žalobce považovat za invalidního v prvním stupni od 23. 1. 2023, jak je uvedeno v posudku PK MPSV v Brně.
58. Soud zrušil rozhodnutí žalované pro vady řízení, neboť žalovaná si ve správním řízení neopatřila důkazy v takovém rozsahu, aby byl prokázán stav věci, tak aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, tj. v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Současně soud vrátil věc žalované k dalšímu řízení v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. Žalovaná znovu ve věci rozhodne, přičemž podle § 78 odst. 5 s. ř. s. bude vycházet z právního názoru soudu, že žalobce byl invalidní v prvním stupni od 23. 1. 2023.
59. Soud přiznal úspěšnému žalobci náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce doložil cestovné ve výši 180 Kč (dvakrát 90 Kč) za cestu vlakem 11. 9. 2024 k jednání soudu.

Náhrada nákladů za právní konzultace žalobci nenáleží, protože nejde o účelně vynaložené náklady soudního řízení – žalobce nebyl v řízení před soudem zastoupený. Nešlo o náklady řízení ve smyslu § 57 s. ř. s., podle kterého „náklady řízení jsou zejména hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, soudní poplatky, ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců, náklady spojené s dokazováním, odměna zástupce, jeho hotové výdaje a tlumočné.“ Náklady na právní konzultace nelze podřadit pod žádný z vyjmenovaných nákladů, ani neodpovídají účelu citovaného ustanovení. Žalobce neudělil plnou moc žádnému zástupci, ani nežádal soud o ustanovení zástupce na náklady státu, aby je mohla hradit žalovaná nebo stát (srov. § 35 odst. 2 a 10 s. ř. s.). Proto každý z účastníků platí náklady řízení, které vzniknou jemu nebo jeho zástupci, a to v souladu s § 59 odst. 1 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 23. října 2024

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně